

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Mateřská škola Opava, Na pastvisku

Na pastvisku 13, 747 05 Opava

Identifikátor zařízení: 600 141 853

Zřizovatel: Město Opava se sídlem Horní náměstí 69, 746 26 Opava

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 23. a 24. únor 2000

Čj.	145 58/00-11045
Signatura	on5at112

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Sledovaná mateřská škola (MŠ) je sídlištním trojtřídním předškolním zařízením se standardním výchovně-vzdělávacím programem, je v provozu deset let.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Při plánování výchovně-vzdělávacích činností vycházejí pedagogické pracovnice z koncepce mateřské školy, používají vybrané úkoly z materiálu Program výchovné práce - MŠ ČSR 1983, čj. 33 483/83/201 a následně z něho rozpracovaných standardizovaných časově tematických plánů. Vlastní plánování ve třídách je postaveno na jednotlivých výchovných složkách, je týdenní, námětové, u dětí nejstarší věkové skupiny je učitelkami využíván materiál Speciální pedagog v MŠ (Kateřina Pešková). Jednotlivé třídy preferují podle zaměření a odborné erudice učitelek úžejí vždy dvě výchovné složky. Diferenciace úkolů výchovně-vzdělávacích činností je ve dvou třídách dána homogenním seskupením tříd, není však realizována ve smíšené třídě dětí dvou věkových skupin. Výchovně-vzdělávací činnosti jsou v plánech zahrnuty rovnoměrně, stanovené cíle odpovídají současným trendům předškolní výchovy, respektují didaktické zásady a jsou v souladu se schváleným vzdělávacím programem.

Příprava na pedagogickou práci ze strany učitelek byla v hospitovaných třídách promyšlená, plně odpovídala předem stanoveným cílům.

Podmínky vzdělávací činnosti

V mateřské škole pracuje celkem šest pedagogických pracovníků, všechny splňují odbornou a pedagogickou způsobilost stanovenou vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, což se příznivě projevilo na velmi dobré kvalitě výchovně-vzdělávacího procesu. Organizace a využití pracovní doby učitelek je efektivní, pracovní doby je využito ve prospěch dětí. Pedagogický sbor je stabilní, věkově vyvážený. Správní zaměstnankyně se dle vyjádření ředitelky velmi kladně podílejí na příznivých podmínkách pro práci učitelek a dětí.

Mateřská škola je po povodni v roce 1997 opět v dobrém technickém stavu. Prostory jsou pro potřeby předškolního zařízení ideální, jsou funkčně zařízeny, děti mají dostatek místa pro realizaci spontánních i řízených činností, pro tělovýchovné činnosti dětem slouží velmi dobře vybavena tělocvična. Podlahové krytiny i nábytek vyhovují potřebám předškolního zařízení, přetrvává absence dětských židlí pro nejstarší věkovou skupinu. Posouzeno subjektivně se jeví tepelné i světelné podmínky jako vyhovující. Prostředí mateřské školy je podnětné a bezpečné, z hlediska čistoty pro děti i zaměstnance vhodné. Výzdoba tříd a všech prostor předškolního zařízení je na vysoké estetické úrovni, v celkovém uspořádání je evidentní aktivní podíl dětí tvorbou výtvarné a pracovní výchovy.

Hraček je na škole dostatek, jsou v odpovídající míře pořizovány a inovovány vzhledem k současným trendům v oblasti předškolní výchovy. Ne zcela dostačující je vybavení MŠ hudebními nahrávkami a klavíry. Audiovizuální a didaktickou technikou je MŠ vybavena poměrně dobře, v době inspekce nebyla pedagogickými pracovníci využívána. Učitelská i žákovská knihovna obsahuje nové tituly, průběžně je doplňována, nepostrádá nové tituly a knihy encyklopedického charakteru.

Školní zahradu tvoří nově oplocený pozemek, který je vybavením vhodný pro rekreační a relaxační činnosti dětí. Jsou zde instalována pískoviště a drobná dřevěná architektura. Zahradní stolové vybavení umožňuje hry u stolečků a stolování dětí venku pouze malé skupině

děti, lze zde využívat koloběžky a tříkolky. Hraček a pomůcek je pro pobyt a hry dětí venku dostatečné množství.

Režim dne je sestaven v souladu s psychohygienickými zásadami dětí předškolního věku a pedagogických pracovníků, je dostatečně pružný a variabilní, respektuje tříhodinové intervaly mezi jídly, dostatek času pro pobyt venku, ale nezohledňuje individuální potřebu spánku. Počty zapsaných dětí odpovídají pedagogickým, hygienickým a organizačním podmínkám. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, nároky kladené na děti byly úměrné (pouze ve smíšené třídě byly zaznamenány snížené nároky na děti šestileté), byla respektována schopnost koncentrace dítěte přiměřeně k jeho věku. Charakter činností byl dostatečně variabilní, spontánní a řízené činnosti byly zařazovány s ohledem na věk většiny dětí a momentální situaci. Prostorové uspořádání umožňuje spontánní a pohybové aktivity dětí.

Pitný režim je v mateřské škole zajišťován a realizován.

Mateřská škola má vytvořeny podmínky pro děti se speciálními potřebami (integrace zdravotně postižených dětí) i děti talentované, které se mohou zapojit do kroužku keramiky, mateřská škola zprostředkovává kurzy plavání a sportovní gymnastiku Agentury Špičková.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Výchovně-vzdělávací aktivity probíhají převážně v dopoledních blocích, nejsou striktně časově vymezeny. Hospitované činnosti měly jasné cíle a obsahy, vyznačovaly se předem plánovanými a promyšlenými formami a metodami práce. Učitelky byly (až na malé výjimky) schopny diferencovat a zvolit individuální tempo jednotlivých dětí. Pro spontánní a hrové činnosti vymezuje MŠ dostatečný časový prostor, jejich vedení bylo většinou nenásilné, v přístupu učitelek byla zřejmá úcta k dítěti, tolerance i preferování (až na malé výjimky) osobnostně orientovaného modelu výchovy. Ze strany učitelek byl dětem poskytován dostatek času a prostoru, což spolu s pestrá nabídkou činností a nejrůznějšího herního, výtvarného a přírodního materiálu vytvářelo velmi zajímavé, podnětné a aktivizující prostředí pro spontánní činnosti. Děti měly možnost výběru prostoru, her, hraček, učebních pomůcek i kamarádů, měly možnost uplatnit, rozvíjet a uspokojovat potřebu pohybu.

Organizace řízených činností akceptovala přiměřené nároky na osobní tempo jednotlivých dětí. Pouze v ojedinělých případech bylo vedení učitelkami zaměřeno více na to, co dítě umí, než na jeho aktivní prožívání a určitá nejednotnost učitelek jedné třídy byla zaznamenána v požadavcích na děti. Pedagogické působení bylo nápadité s vhodně propojenými výchovnými složkami. V průběhu pedagogické práce byly více zařazovány činnosti frontální a individuální, méně skupinové. Bylo evidentní respektování individuálních zvláštností. V řízených činnostech děti využívaly hračky, učební pomůcky, výtvarný a přírodní materiál. Dětem ne vždy byl vytvořen dostatečný prostor pro verbální projev a sebevyjadřování.

Na cizí osoby děti reagovaly klidně, vyrovnaně, jejich chování bylo adekvátní daným situacím.

Rutinní dovednosti dětí byly na velmi dobré úrovni, při sebeobslužných činnostech byla u dětí podporována a rozvíjena samostatnost. Estetika a kultura stolování byla na velmi dobré úrovni, děti měly možnost se na přípravě stolování podílet.

Ve většině tříd promyšlená organizace, široká nabídka činností a volba metod práce příznivě ovlivnily pozitivní klima v průběhu celého dne, vedly k přirozené kázni (v průběhu inspekce nebyly zaznamenány projevy násilí a agresivity).

Motivace a hodnocení

Vstupní i průběžné motivace řízených činností byly většinou správné, pouze v ojedinělých případech neměly patřičnou účinnost. Zcela nenásilné a poutavé bylo motivování spontánních činností. Učitelkami byly ve většině případů využívány pochvala a pozitivní hodnocení, přirozeným způsobem tak u dětí docházelo k posilování přiměřeného sebevědomí, k pocitu sounáležitosti, bezpečí a jistoty, v menší míře byla u dětí rozvíjena schopnost sebehodnocení.

Diagnostické záznamy o dětech a jejich projevech nejsou učitelkami v MŠ vedeny. Pravidelně jsou s dětmi prováděna elementární pohybová a písemná grafická cvičení, záznamy jsou učitelkami zakládány.

Interakce a komunikace

Ve třídách jsou respektována základní pravidla vzájemného soužití, vztahy dětí k dospělým jsou založeny na důvěře a přátelství, vztah učitelek k dětem na pozitivním přijímání a akceptování dítěte. V průběhu dne pedagogické pracovnice vytvářejí bezpečné a pozitivní komunikační prostředí, pravidla jednání jsou předem známa a dětmi akceptována. Přestože verbální projevy učitelek často převládají nad projevy dětí, je dětem dán prostor pro vyjadřování a rozvoj aktivní slovní zásoby. Učitelkami je zejména ve spontánních činnostech podporována spontaneita a otevřenost dětí, v činnostech řízených v ojedinělých případech převládá manipulativní vedení a poučování. Zejména ve třídě nejstarší věkové skupiny byla evidentní dynamičnost prostředí, vysoce tvořivá a pracovní atmosféra. Celkově je však zřejmý kladný přístup k dětem s respektováním přirozenosti a stupně vývoje, v mateřské škole je vytvořen pocit jistoty a bezpečí.

Vztahy mezi dětmi navzájem jsou velmi dobré, spolupráce a vzájemná komunikace mezi nimi odpovídá jejich věkovým možnostem, zejména v kvalitě vyjadřovacích schopností.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti zohledňuje podmínky mateřské školy, je promyšlené, systematické a funkční. Prostorové, personální a psychohygienické podmínky (až na nerespektování individuální potřeby spánku) korespondují s potřebami dětí v předškolním zařízení, v oblasti materiálně-technického vybavení byly zaznamenány výše uvedené nedostatky. Organizace, metody a formy výchovně-vzdělávacích činností jsou většinou promyšlené, vhodně volené, vedou děti k samostatnosti a prosociálnímu chování. Pedagogické pracovnice pozitivně ovlivňují psychosociální podmínky výchovně-vzdělávací činnosti, celkově je úroveň interakce a komunikace v mateřské škole velmi dobrá. Motivace jsou většinou účinné, hodnocení činností je převážně pozitivní a povzbuzující. Spontánní a řízené činnosti jsou v rovnováze, přechody mezi nimi jsou nenásilné. K řízeným činnostem jsou děti motivovány, učitelky (až na malé výjimky) usilují o zapojení dětí dobrovolně a z vlastního přesvědčení. Žádná z výchovných složek není opomíjena, běžná je prostupnost jednotlivých výchov a činností. Vztahy mezi dětmi a učitelkami a dětmi navzájem jsou kladné a respektující. Celkově je oblast kvality výchovně-vzdělávací činnosti hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka má podrobně zpracovanou dlouhodobou koncepci předškolního zařízení, ta je zaměřena na uspokojování přirozených potřeb každého dítěte v mateřské škole, na vytváření radostné atmosféry během celého pobytu dítěte v mateřské škole, na zlepšení spolupráce MŠ s rodiči a na celkové zlepšování materiálně-technického zabezpečení prostředí MŠ a školní zahrady.

Jednoroční koncepční záměry navazují na cíle dlouhodobé, jsou stanoveny na základě výroční zprávy, analýzy a podmínek mateřské školy. Plán je pojat jako ucelený systém plánů v jednotlivých oblastech práce mateřské školy s realizací plnění. Plán je podrobný (až na absenci realizačních fází hlavních úkolů), výstižný, srozumitelný, schválen a přijat zaměstnanci školy i rodiči. Plánované termíny jsou ředitelkou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány. Součástí plánu je i přehled plánovaných akcí a aktivit mateřské školy. Oblast plánování postihuje celou šíři činnosti mateřské školy, její úroveň je velmi dobrá.

Organizování

Organizační uspořádání předškolního zařízení má jasně stanovená pravidla, umožňuje účinné řízení. Běžný provoz se řídí vnitřním řádem a vlastním pracovním řádem, v obou jsou zaměstnancům MŠ přesně vymezeny kompetence. Zaměstnanci byli prokazatelně s oběma dokumenty seznámeni.

Od 11. 10. 1999 byla provozní doba na přání rodičů prodloužena od 6,15 do 16,30 hodin. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je stanovena rozvrhem přímé práce pedagogických pracovníků s dětmi, toto rozvržení je efektivní a funkční.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Další operativní a třídní dokumentace je vedena přehledně, má velmi dobrou vypovídací hodnotu.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění zákona č. 139/1995 Sb., postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má dobrou vypovídací hodnotu a poskytuje dostatek informací o činnosti školy.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Přenosy informací jsou v mateřské škole prováděny dle potřeby - osobním kontaktem, na operativních schůzkách s aktuálním přenosem informací a řešením vzniklých situací, na pedagogických a provozních poradách.

Frekvence pedagogických a provozních porad je optimální, zápisy z nich obsahují relevantní informace (v obsahu pedagogických rad není opomíjena oblast průběžného vyhodnocování výchovně-vzdělávací činnosti školy). Pracovníci mají přístup ke všem potřebným informacím, ochrana důvěrných informací a dat je zajištěna.

Vztahy mezi rodiči a předškolním zařízením řeší část vnitřního řádu, je konkrétní, ale převažují v něm povinnosti rodičů nad jejich právy. S tímto písemným materiálem jsou rodiče seznamováni vždy na počátku školního roku a je jim celoročně k dispozici v šatnách předškolního zařízení.

Průběžně jsou rodiče o činnosti mateřské školy informováni při denním kontaktu s učitelkami. K propagaci vlastní výchovně-vzdělávací práce využívají pedagogické pracovnice nástěnky, vystavují dětské výtvarné a konstruktivní práce, texty básní, písní a říkadel, aktuální úkoly výchovně-vzdělávacích činností uvádějí pouze učitelky jedné třídy. V MŠ jsou pravidelně realizovány dny otevřených dveří, besedy s rodiči s ukázkami výchovně-vzdělávacích činností, mikulášská a vánoční besídka, oslavy Dne dětí, Dne matek aj.

Program mateřské školy je doplňován o různá kulturní, divadelní a filmová představení, výchovné koncerty, výlety, výstavky, tematické vycházky aj.

Mateřská škola se poměrně významně prezentuje na veřejnosti. Tradicí lze nazvat každoroční vánoční a velikonoční výstavky, maškarní karneval v tělocvičně Mendelova gymnázia v Opavě a rozloučení se školáky. Množství a pestrost akcí předškolního zařízení je zřejmá z předložené fotodokumentace. Na základě výsledků ankety mezi rodiči dětí dvou tříd vyplynula spokojenost rodičů se zvolenou koncepcí i výchovně-vzdělávacím programem mateřské školy, nabídkou dalších aktivit a akcí, možností spolupráce s MŠ a celkovou informovaností o činnosti mateřské školy. Z ankety je zřejmé, že by někteří rodiče uvítali možnost podílet se na tvorbě koncepce MŠ, širší nabídku nadstandardních aktivit (seznamování s cizím jazykem) a respektování individuální potřeby spánku u dětí nejstarší věkové skupiny.

Mateřská škola spolupracuje se Základními školami na Ochranově a Šrámkově ul. v Opavě (běžná spolupráce se vzájemnými návštěvami a vzájemnými pohovory) a s Mendelovým gymnáziem v Opavě (využívání tělocvičny a keramické dílny).

Mateřská škola v hojné míře využívá odborná pracoviště - Pedagogicko-psychologickou poradnu a Speciální pedagogické centrum v Opavě (zejména při integraci zdravotně postižených dětí a odkladech školní docházky), Středisko vzdělávání pedagogů (SVP) v Opavě a Středisko služeb školám v Opavě.

Organizační struktura je propracovaná, umožňuje efektivní řízení předškolního zařízení,

Vedení a motivování pracovníků

V dokumentaci mateřské školy jsou vymezena jednoznačná pravidla (plány pedagogických a provozních porad, kontrolní a hospitační činnost ředitelky, využívání nabídek vzdělávacích akcí, specifické úkoly jednotlivých pracovníků). Ředitelka vede školu nedirektivním způsobem, její role je na pracovišti jasně vymezena. Hlavním prvkem vedení ředitelky je každodenní přímý kontakt se všemi pracovníky, v průběhu inspekce se interpersonální vztahy celkově jeví jako stabilizované.

Na nové tendence ve školství ředitelka reaguje pružně, ostatním pracovnícím poskytuje účinnou odbornou a metodickou pomoc. V systému vedení a motivování pracovníků je ředitelkou využívána slovní i diferencovaná finanční motivace (na základě předem stanovených kritérií hodnocení). Ředitelkou jsou vytvořeny podmínky pro vzdělávání, všechny pedagogické pracovnice využívají nabídku SVP, na MŠ jsou průběžně doplňovány časopisy s předškolní problematikou, odborná a pedagogická literatura.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní systém ředitelky je součástí ročního plánu školy, postihuje převážně oblast výchovně-vzdělávacích činností. Prohlídku zařízení provádí ředitelka denně, kontrolu pedagogické práce provádí průběžně a předem plánovanými hospitacemi. Hospitační činnost ředitelky je adekvátní velikosti zařízení, záznamy z ní obsahují předem stanovené cíle i podrobné závěry pro další práci. Výsledky kontrol jsou s pracovníci projednávány, pružně

jsou přijímána opatření zjištěných nedostatků. Zobecněné poznatky jsou předmětem jednání pedagogických rad.

Hodnocení kvality řízení

Oblast plánování postihuje celou šíři činnosti předškolního zařízení, koncepční záměry jsou reálné. Organizační struktura zařízení je kvalitní a funkční. Povinná i operativní dokumentace související s řízením je vedena řádně a v souladu s platnými právními předpisy. Systém vedení a motivování pracovního kolektivu je přirozený a efektivní. Je dán demokratickým přístupem ředitelky k lidem a adekvátním jednáním. Kontrolní mechanismy jsou cílené, účinné, mají motivační charakter.

Kvalita řízení sledovaného předškolního zařízení je v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu zákona č. 138/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/M-71-00.
- Pedagogická a operativní dokumentace předškolního zařízení.
- Výroční zpráva o činnosti mateřské školy ve školním roce 1998/1999.
- Vnitřní řád a pracovní řád.
- Zápisy z provozních a pedagogických rad.
- Dokumentace BOZP a PO.
- Kniha úrazů.
- Jednací protokol.
- Výsledky dětských prací z výtvarné a pracovní výchovy, grafická cvičení.
- Dotazníky pro rodiče.
- Záznamy provedených hospitací.

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy a hodnocení kvality řízení.

Pozitiva:

- Kvalitní plnění úkolů výchovně-vzdělávací práce.
- Celkově vysoké hodnocení mateřské školy rodičovskou veřejností (vyplývající z výsledků dotazníkové akce).
- Systém vedení a motivování kolektivu.
- Velmi dobrá organizační struktura předškolního zařízení.
- Prezentace školy na veřejnosti.

- Atraktivní výzdoba prostředí MŠ s výrazným podílem dětských prací.
- Aktivní podíl pedagogických pracovníků na dalším sebevzdělávání.

Negativa:

- Nerespektování individuální potřeby spánku dětí.

Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti a oblast řízení jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou předškolním zařízením využívány hospodárně a efektivně.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jarmila Němečková	Jarmila Němečková v. r.
Členové týmu	Marie Pavlíčková	Marie Pavlíčková v. r.

V Opavě dne 3. března 2000

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. 3. 2000

Razítko

Jaroslava Kuráková Jaroslava Kuráková v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Opava, Březinova 6	21. 3. 2000	145 080/00-11045
Zřizovatel: Město Opava, Horní nám. 69, Opava	21. 3. 2000	145 081/00-11045

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.